

تقویمدن یا پراقلر

محرری :

محمود صادق

طابع و ناشری
مطبعة خیره مدیری

خیری

استانبول

۱۳۲۹

[مطبعة خیره و شرکاسی]

برایکی سوز

« یکی غزته » نك هر کون ايلك صحيفه سنك براوجنده نشر ايتديکی « تقويمدن بر ياپراق » قارداشم عبده زهدی نك زاده فکری در . « یکی غزته » بی تأسیس ايتديکی کوندن اعتباراً هر کون ، شویله اون ، اون بش سطرلق احوال وحادثاته کوچک بر آینه انکاس اوله جق برفقره بولوندير منی « تقويمدن بر ياپراق » سرنامه سی التده نشر ايمکی ایسته یوردی ... بو وظیفه بی تکلیف ايتدی . « المدين کلز ، يابه مام ! » ديدم ... بر رفیق شترم فاصله لی کونلرده بر ایکی تجرب به ايتدی . حال بوکه امل هر کون « آینه زمان » ی اطرافه طوتمق ایدی . بر کون تجرب به ایدیم ، ديدم . او کوندن بری ، « تقويمدن بر ياپراق » غزته نك ايلك صحيفه سنده و صحيفه نك تا اوجنده بر کوچک يرطوتدی . « یکی غزته » نك انتشاری مدتجه - ایکی سفر استانبولدن مباعدت ايتديکم بر قاچ آی مستثنا اوله رق - ای کوتو تقويمدن بر ياپراق توپارمغه چالیشدم .

دوستلردن بر طاقی « بونلری بر کتاب شکلنده طوبلا ! » دیدیلر . بمضلری « بزخوشمزه کيدنلری کسوب صاقلایوروز ، باری شونلردن بر انتخاب یایسه کده طوبلیجه نشر ایتسه ک ! » دییه توصیه ايتدیلر . حتی ابوالضیا توفیق بک مرحوم ، همان هر تصادفزده ، بونی اخطار ایدردی .

مطبعه خیریه مدیری خیری بکده بوارزوی کوستردی ، طبعی درعهده ايتدی . آرهدن ، حیاتی کوتی کچه مینلریله کندیمک

يازمداقلىرىمى طى ايتدم ، طوپلادم ، صره ايله بر قاچ كىتابچق
 شكلنده «تقويمدن ياپراقلىر» نامى التنده ساحه مطبوعاته چيقار يورز .
 «تقويمدن بر ياپراق» ابتدالىرى «زمان» امضاسيله چيقوردى .
 « زمان » ك ايلك حرفنه براوق كچيردك . تير زمان ، معناسى
 دوشوندىك . « يكي غزته » ده بوامضا كوروندى ...
 هر ياپراغك التنه كون كوردىكى تاريخ قونولدى . ايجاب
 ايدنلر ، برايكى سطراله ايضاح اولوندى .

محمود صادق

نقو بمردہ بر باراق

دوشوندم: بوشمش جهان نه وقتہ قدر بویله سورہ جک :
اسکندر لردن ، دارالردن ، هلا کولردن طوتدیردم ... تقراتم
شو اولدی : نه وقت دنیا معمور و آبادان ایدی ؟ قید دنیادن
آزاده قالمق ، « سکا ایصهار لادیلرمی بویالان دنیایی » دیوبده
ذوقه دالمق ممکن دکلی؟ نصرالدین خواجه مرحوم بیلهدنیاده
راحت اولدیغنی کورمش ، باشنی دیکلندیرمک ایچون مزاره
کیرمش . اوراده بیله راحت بوله مامش . فتجانجی قاطرلرینی
اورکوتمش . فقط کوشه وحدته چکلمک ایسته ینلره دیمش که:
فتجانجی قاطرلرینی اورکوتمزسه کز راحت ایدرسکز ... اویله
برحکمت که اوتوز سنه دور استبداده « آزیجق آشم ، آغریسز
باشم . « دیه یالکز کنیدی باشنی دوشونلره رهبر حرکت
اولدی . بلکه ناظرلرک ، والیرک ، متصرفلرکده سیاسی پروغرامی
بوایدی . تخیل ایدیورم : خواجه نصرالدین مرحومک
روحایتندن برسؤال صورولسه :

— فصل راحت ایدلم ، بتون اوروپا دیپلماتلرینک
دیبلرنده کزن « صلح و مسالمت عمومی » نی فصل الدن قاجیرمیهلم؟
عجبا مرحومدن شوپله برندا کلیرمی :
— آلمانیا ایپراطورینی اورکوتیمکز ...

فقير مجرّمه بر يار او

انسانلر مقتون ترقى . هر كس چاليشيور . چاليشه جق .
سو بيلور . سو بيله جك ، ايلرويه ! ايلرويه ! .. ايلرويه لم .
قوتمزى قيران ، المزى و اياغمزى باغلايان باغلىرى قوپاردق ،
قيردق ... اوچ ! سربستز ، قوشالم . بزدن اول ايلرولمش
اولانلره يتشه لم . هانى اوتوموبيللر يمز ؟ بر دانه سنى كوردك ،
باب عالى او كندن اندفاعات بر كانيه صر مسنده تحت الارض ايشيديلن
صدالر كچي دريندن درينه سانكه « اوو ! يشاسون حریت »
ديه صيحه لر چيقاره رق كچيور . هانى تلفونلر يمز ؟ يقينه كله جك
آلو ! آلو ! ضبطيه ناظرى ... مشغول . آلو ! آلو ! داخله
ناظرى مشغول ، بو صفحه لر كوريله جك . هانى دومنلى
بالونلر يمز ! بر آرز صبر ، بونلرده كوريله جك شمى اور و پاده
موده ... ايمپراطورلر ، قراللر بيله دومنلى بالونلرى سوق و اداره
ايتك ايتيورلر . بالا پرواز اولق ايسته ين نظار يمزه لايق بر
تجربه ! عجباً غزته لرده قريبا « فلان ناظر قوناغدن دومنلى
بالونه راكباً بش دقيقه ده باب عالى يه كمش . بالونى بالذات سوق
و اداره ايتمشدر . « ديه فقره لر يازيله جقى ؟ كيم بيلير . بلكه
امور حكومتدن زياده دومنلى بالونلرى دهامهارتله سوق و اداره
ايدرلر . ققط نه شمى ، نه ده او وقت احتياط ايدوب ده كنديلرينه
« دقت ايدك . سقوط ايدرسكز . « ديمه مهلى . شايد دوشى
ويريرلر سه احتمال غزته جيلرك بيونلرينه صاريليرلر ده ديرلر كه :
— دوشه جكمزى بيلديكز . اوله جكمزى ده بيليرسكز .
سويليك باقالم .

تفریح بر باری

بیلیم هانکی حکیم ذوقون دیمش که : « انسانلرده اویله برحالت روحیه وارکه برندن صادر اولان حرکت او برینه ده سرایت ایدر . » بلکه دیمک ایسته مش که بر مجلسده بری اسنرسه او بری ده اسنر . بعض متأخرین ، جنتک ساری اولدیغنه معتقددرلر . اون عقللی نك ایچنده بردلی بولنسه بو عقلایی ده زیوانه دن چیقاریر ، دیرلر . انسانلری قوزیلره بکزه تیرلر . بری نهره آتلا نیجه آرقه سندن الیسی ، یوزی ده ا اتلار .. اورتیه بر ائتلاف موده سی چیقدی . دولترلره ائتلاف . ائتخاباتده ائتلاف .. دیرکن ائتلاف مذاکره لری بوزولدی ؟ دنیلدی . برده باقدق که ائتخابچیلر بیننده بوزغونلق کیردی . بعض قلوبلر ارکانی آره سنده بو حالک سراتی روایت ایدلدی ... بونی بر مدت اول ینه کوردک . بری یوها ! باغیردی . آرقه دن بیکی . حمائر تعطیل اشغال ایتدی ... آرقه سندن رژی ، شرکت خیریه ، اداره مخصوصه ، آناتولی ، روم ایلی قومپانیلری ، حتی بعض دوائر مستخدمینک غره ولری باشلادی ... بوش بولندمده لاف اولسون دبه بوفلسفه یی بر مجلسده اورتیه آندم . حضاردن بری شوسوزلری سویلیمز می :

— یا مجلس مبعوثان اعضاسندن بر طاقی ده تعطیل اشغال ایدرلر سه ؟ ...

بن فلسفه مدن بشیمان اولدم . بری بریمزک یوزینه باقدق . بوسوزی سویله ین ذاته « آغز بیکی خیره آج » دیه عتابده بولندق .. چوق شکر ، بزلی تسلیت ایتدی . چونکه شوسوزلری ده علاوه ایتدی :

— سز ترس ا کلا دیکز . اوطوره جق بر بوله میه جقلری ایچون .. دیمک ایستدم .

ها شویله . بونی آ کلارم . یوزکشیلک بردا ئره ، بر ناظر بک نظر تفتیشندن کچمکه اوچ یوزکشی آماز ا .

تقریر عمده بر باران

قوربغه حکایه سنی بیلیر میسکنز؟ دره بکلك زماننده برتپه ده
مستحکم و محتشم بر شاتو ایچنده ، هر درلو آوازه شکایتک
ایریشه میه جکی بر موقعه ذوق و صفاسنه دالان دره بکلرندن
بری اوزمانلره کوره مال و عرض و جانی کنديسنه مباح اولان
بتون خراجکذارلرینک فریادی کسمش . فقط قوربغه لرك
وقوقه سندن یزار قالمش . شاتونک اطرافنده کی حوضلرده
طوپلانا قوربغه لر صباحه قدر و قواقلرینی ، مظلومینک آه
و فریادی کبی ، اوقدر آز دیر مشلرکه دره بکنده راحت یوق .
کیجه لری حوض باشلرنده اللرنده صوبالرله بکچیلر بکلمش ،
صدا چیقاران قوربغه لرك باشنه اورلمش . ممکنمی ؟ بکچیلرک
عددی آرتدیرلمش ، صوبالرده اوزادلمش . ینه ممکن دکل . برینه
اورلسه بیکی اورکیور . وقوقه لر ، چیققلر کبی ، یوکسلور . دره
بکی بر دانشمنددن رأی صوریور ، شو جوابی آلیور :
— اساسلی تدبیر لازم . حوضلری طولدیرک ، اورته دن
قالدیرک . سس کسلیر .

دره بکی ده بویله یامش . قوربغه لردن قورتلمش ، شوقصه دن
قایله جق حصه یه کلنجه : مطبوعاته بلا پروا یاخود « حاکمک
کسدیکی پارمق آجیاز » دیه صورت حقدن کورینه لرك صوبا
ایندیرمک بونلرک سنی کسه من . دورساق رجانه « خیرا تخلف »
اولق ایچون مطبوعاتی اورته دن قالدیرملی ..

تقریر محمد بن بابراع

هنوز چوجق ایکن اسقانیل کاغدلرینی برصره یه دیزه رک
آرقه دن بر فسکه اوردیغکز ، اوینادیغکز واقعی؟ اگر فسکه
یوزدن اوریلیرسه کاغدلرهب آرقه اوستی یاتار، آرقه دن اوریلیرسه
یوزی قویون دوشمر. اویون دییوب کچمه ملی. انسانلرده بویله .
مثلا، هایدی قارداش اوله لم، دینجه هر کس بری برینی قوجا قلا یور،
هایدی غوغا ایدلم دینجه هر کس یومر وقلرینی قالدیرییور،
صاغه صوله حواله ایدیور. برنجیسی ای، ایکنجیسی فنا،
فقط مدنیت، سیاست، حسن اداره ... بوش سوزلر دکل.
یوکسک معناری وار. بونلر انسانلری ایولکه تشویق ایدلمه جک،
فنا لعدن آلیقوبه جق، فنا لق چیقارسه، دیر ~~لکسزک~~ لکسزک ظهور
ایدرسه بوکا چاره بوله جق ... مثلا ترکرله روملر آره سنده
اختلاف چیقدی، یاخود هیئت تفتیشیه ایله ضبطیه ناظری بینده
هیئتک ناظر پاشادن ترضیه طلبنده اصرار کوسترمسنی انتاج
ایده جک قدر ائتلاف سزلق ظهور ایتدی. بونلر خوش شیلر
دکل. مشروطیتک استنادکاهی اولان حریت، مساوات، اخوت
سپهاسنک بر آیاغی سنده لئیور. چاره سی؟ قولای. ایکی طرف
قارشو قارشویه کلسون. براغزندن، بری دیکرندن کری قالماق
اوزره، بری برینه قارشو « بیان تأسف ایدرز! » دیسونلر،
بارشونلر. نه کولدیکنز؟ فرانسه ایله آلمانیا کبی ایکی قوجه
دولتده آرقالدی آره لرنده محاربه یه سبب اوله جق بر اختلافی
بویله تسویه ایتدیلر. نیچون بزده بو عالی سیاسته اتباع ایتیملم!

تقریر مندره بر ایران

حکمت شرقیه و واقف اولانلر بلکه وکلانک صمت و سکوتی
شایان اعتراض دکل ، شایسته تقدیر کوریرلر . اوتهدن بری
شرقده کوه زهک معیادتدن کورلمشدر . اسکی سوزلر آره سنده
« کلامک فضه ایسه سکوتک اولسون ذهب » کبی نصیحتلر ،
« بر سوبله بیک دیکله » کبی ضرب مثلر چوق . بو حالده
نیچون وکلانمز ، آوروپا وکلاسی کبی نطقلر سویلیورلر ، دیه
اعتراض ایدیوروز . آلمانیا ایمپراطورینک بیاناتندن عبرت
آلم . « دهیلی تلغراف » له نشر اولنان بیاناتی « السکوت
خیر من الدردر ... » سوزینک اصابتی کوستردی . آمریقاده
« سنچری مغازین » رساله سیله نشر ایدیله جک اولان سوزلرینی
— بو رساله دن یوز اللی بیک نسخه باصلمش ایکن — کیری
آلمق ایچون ایمپراطور نه کافتلره کیردی . بو نسخه لر یاقیدیرلدی ..
البته « تعویضات » مقابلنده . یا بزم وکلادن بری ده بویله بر
نطق سویلسه ده صکرده دن پشیمان اولسه ؟ .. شم دیکیلر اسکیلر
کبی زنکینلشمدی که تعویضاتی کوزدن چیقارسون ... غزته لر
مطلق بر ناظرک بیاناتی نشر مراقنه دوشمشلر سه قولای واری .
مثلا باش طرفه « احوال سیاسیة من حقنده فلان ناظرک بیاناتی »
دیسونلر . التنده برستون بری بوم بوش ، بم بیاض براقسونلر .
ظن ایتمیزکه ناظرلرک کوجنه کیتسون ، انلر هان برشی بولورلر ،
مثلا دیرلرکه : اک کوزل سوزلریمز سویلدکاریمزدر .

تقوم عمره بر باری

انسانلر تسلی بولق ایچون نهر ایجاد ایدرلر! صرهلی
صره سز قانبورلغنی، دونکلکنی یوزینه اوردقلری « فلک »
کبی... نیجه ستمدیدلر، مظلوملر، بدبختلر، سفالتزدهلر
باشلرینه برچاره بوله مینجه « آه فلک! » دیه بتون قباحتری
آکا عطف ایدرلر، دشنام ایدرلر... خیلی اولسون، تسلی
بولورلر... ظن اولئیوردی که دور حریتده آرتق کیمسه نک
کیمسه دن شکایتی قالمیه جق. « فلک » ده راحت ایده جک...
فقط بویه می؟ شکایتلر کسلدی می؟ نه کزرر. آه ممکن اولسه ده
بر نظارت مخیله، بر نظارت فلکیه ایجاد وتصور اولنسه،
مثلا « بزتموز اون برده دکل، تموز یدیده بایزید میدانه
شهرزادکانی طوپلایه رق؛ اون بیکلرجه عسکرله طوپلر، تفنکله
اته رق اعلان حریت ایده جکدک. بزنی نیچون عزل ایتدیلر؟»
دیدکری مروی اولان بعض پاشالک مدعیاتی بونظارته حواله
ایدلسه، بر پاشانک « بن زوجه می کبه بر اقدم، محاربه یه کتدم.
پلونه قهرمانندن زیاده یارارلق کوستردم. قریمده فرانسه
عسکرینک طاش قشله حادثه سی کبی وقعه چیقاردیغنی کوردم،
عبرت آلام. بکا اسناد اولنان ۱۳ بیک لیرا اختلاسی بالذات
تحقیق ایتمک استدم. استعفا می کندی کندیبه ویردم، ینه بن
قبول ایتمدم. بنی نصل عزل ایدیورسکنز؟ » مألنده کی استدعای
ینه بونظارته تودیع اولنسه، خزینته خاصه نک مالیه یه
دور ایتدیکی درت بیک لیرا ایراد موهومک تدقیق حساباتی
ینه بوداثره یه بر اقلسه... جسم و جان اولیه جق اولان بونظارته
غزته لرده آغز لینه کانی - محاکمه یه چکلمک قورقوسی اولمه دن -
یازوب تشفی صدر ایتمسه... احتمال مجلس مبعوثان بو صورتله
بر جوق مشغله دن قورتارلش اولور.

تفویضنامه بر باریش

کیم نه دیرسه دیسون « زر دوز... » مصرعی کلیشی کوزل ایراد اولنسون، فرنکلرک « قیافت آدم ایدر » سوزنی بیانه آتمق ممکن دکل . انسانلرده بعض تمایلات وارکه فیلسوفلرک برقاچ حکمتیه بونی طبع بشردن قوپاروب چیقارمه نك احتمالی یوق . خواجه نصرالدینک پڑمرده قیافتله دوکوندن قوغولمش ، سمورکورکله باشه کچیرلمش اولسنه کولمه ملی . بو ، هر وقت بر حقیقتدر . قیافتلری دکیشن ، باشلرینه قیرمزلی تهلی قالمالار کیدیریلن پولیسلره - کیمسه انکارایده مز صانیرز - باشقه برمه بات کلدی . بو حال ، یالکز قیافته دکل ، عنوانده تاثیرایدیور . مثلا اسکدار وبک اوغلی متصرفلرینک عنوانی پولیس مدیریته تحویل ایدیلنجه سوزلری دیکله نله مکه باشلانیدی ده ینه بونلره متصرف دینلمکه مجبوریت حاصل اولدی . قلملرده سر خلیفه لک عنوانلرینک مدیریته تحویلنه ، جریده رسمیه ایله اعلاننه شاشما ملی . اهمیتی وار... ظن اولتورکه بویله برقاچ عنوان دهاد کیشدیریلیرسه حکم ونفوذ آرته جق . مثلا پولیس یرینه « ناظم آسایش » ، مطبوعاته « تمثال امت » ، خارجییه وداخلیه ناظرلرینه « داهی الدوله » و « مدبر السلطنه » دینلسه ...

نفر محمد به برابری

حریتدن صکره قلبریمز شنلندی. مملکت مزده شنتله جک. حتی غلطه قله سنی بیله. زوالی قله! برزمانلر، یانغین بکجیلکندن ماعدا خلیجده لنگر انداز عطات اولان دونمانک کاغد خانه آقیتیلریله قیپردانه سنی ترصد ایتک شرطیله، ترسانه خفیله لکی کبی آغیر بروظیفه ده بوکاویرلمشدی. بویله آلام روزکاره مقاومت کوسترن قوجه قله به بوایش پک تحملقرسا کوروندیکی ایچون بلکه اعلان حریتدن صکره، اوده بزم کبی سوینمشدر. وقتیله خفیله ایتدی، دیه قله بی ییقه میز، چونکه « بکا بونی طوعاً و کرهاً یایدیردیله » دیه عدالت ایستر، فقط اوکوتو صفتدن ده بونی قورتارملی. احتمال بومطالعه ایله بروطنداش غلطه قله سنی برمسیره حالته قویتمق، آسانسورلر یایدیرمق، اوست تراچه سنده - بابلك هوائی باغچه لرینه نظیره اوله رق - باغچه، گازینو وجوده کتیرمک ایسته مش. ییزانس عادتته کوره اطه لری کبرایه مخصوص منفعا حالته کتیردک. ییزانس یادکاری اولان غلطه قله سنی شنلندیریورز، بلکه ملی تیاتروی ده سلطان احمد میداننده شدیکی چشمه نك یرینه یاپارز. عجبا حالا اسکی ییزانسک دیکر یادکارلری اولان « لوانتن » لرك کوزینه کیره جکمی یز؟

تقریر ممدہ بر بابر

دنیادہ ایکی قوت وارکہ انسانلر دورہ ادراکنده ، مدنیته طوغرو ایلک خطولرندہ بونلری فرق وتمیزه قادر اولمشلر ، بو ایکی قوتک طغیانہ سد چککمک ایسته مشلردر . عجبا موفق اولمشلرمی ؟ خیر . موفق اوله جقلرمی ؟ کیم بیلیر . بوقوتلر نهدر ؟ بری عشق وسودا ، دیکری جهالت . انسانلر نه ایله اداره اولتور ؟ برجمیت التده انسانلرک هوسات نفسانیه سی ، احتراصاتی نصل ضبط اولتور ؟ قانون ایله ، نظام ایله ، عقل وحکمت ایله دگلی ؟ ایواکه نه عشق وسودا ، نده جهالت نه قانون دیکلر ، نده نظام ... آیری آیری بیله ضبطی ممکن اوله میان بوقوتلر یا بری برینه قاریشیرسه ؟ ایسته او زمان طودوری - بدریه فاجعه سی ، بشکطاش وقعه سی کبی الیم حادثه لر ظهور ایدر . کنج برقادینه کنج برارککک موانسته آتش ایله باروت اویونی دیرلر . طوغرو . فقط جهالت ایله ده اویون اویانمغه کلر . دینامیت کبی پاتلار . طغیان عشق وسودایه قارشی سپریمز ، پرده ناموسدر . طغیان جهالته قارشی قلیج ، سونکی می ؟ بشکطاش حادثه سنک محاکمه سی تعقیب ایدیلیرسه نه غریب و عبرت آمیز صفحه لره تصادف اولتیور . مثلاً هنوز حکمای جهانک حلنه چاره بوله مدقلری بو ایکی طغیانک اورته سنده قالان بر ضابطه مأموری دییورکه : قره غولک اوکنده غلبه لکی کورونجه صدقه شاهانه چیقدی ده فقرا طوبیلاندی صاندم ...

اوت ، قهرمان اوچنجی اردو حق وحریت ملتی ایستدیکی زمان ، بونی ده رتبه و نشان دعواسی صائمشردی ...

اویله آدم لر کوریرسکنز که حیاته مصادف اولدقلرندن
برقاچنی نظرنده تمیز ایتدیرر. کندینه دوست طوتار... اویله
بر ذاته تصادف ایدرسکنز که احوال و اطوارنده ، مسلك
و مشوارنده تبدلات اظهار ایدر. بونک اسبابنی تدقیق و تحلیل
ایدیکز . کوریرسکنز که اتخابکرده سی اولان بر دوستنی تقلید
ایدیور . مثلا دوستنده کوردیکی ایچون یکی چفته برقایق الیور ،
بونکه کزییور ، دوستنک حرکاتی ، اطرافنه معاملاتنی ، اتباعنی ،
صورت اتخابنی بکنیور . کندیده بویله یاییور . دوستنک
سالوتنی خوش بولیور ، اویله سالون دوشه تیور . فرض ایده لم که
بو ذاتک محبند بر تحول حاصل اولدی . اولجه مطلقته میال
ایکن صوکرده دن طرفدار حریت اولدی ، بیک قید و شرطدن
آزاده قالدی . عجباً مقلد اولان ذات نه یاپار؟ شاشیروب قالمازی؟
کندیده تبدیل حال و حرکتته مجبور اولمازی ؟ اعتیادکده
تأثیری وار . بوندن قورتیلش قولای دکل . فقط بوندن ده زیاده
بر تأثیر وار که اوده میلیونلرجه افرادک املی ، طلبی ، سلامتی ..
و ایجاب زمان ، احتیاج دوران ... بونلری یالکز بز دوشو-
نیورزیا ! البته آلمانیا ایمپراطوری ده دوشونیر !

شرقده دریادل آدملر اکسیک دکل . هر شیئی خوش کوریرلر . علت و غایه آرامازلر . بر « حکمت خفیه » یه معتقددرلر . بویالان دنیا ، بویله کلیر ، بویله کیدر ، دیرلر . مثلاً بویله بر لاقید ذاتک یاننده « حالا ایکنجی فرقه اسکیسی کبی قاله جقمی؟ قادرو خارجنده برمشیر ، درت فریق ، التی میرلوا ، یکرمی التی میرالای ، ایکی یوزه یقین قائم مقام ، بیکیاشی وقول اغاسی اوراده طوره جقمی ؟ فرقه حریره ناظرینک امریله ایسته نیلن یره سوق اولنه میه جقمی ؟ » دیدیکز . در حال جواب ویرر : — آدم ، خوش کوریکز بوده مشروطیتک نظر بونجی اولسون ... ینه بوذات حاضر ایکن بری دیسه که : « بیکی یدی یوزغروش معاشلی ، سلاحلی تفکجیلر حالا رشاد افندینک ، صلاح الدین افندینک دائره لرینی بکیه جکرمی ؟ » ینه عین جواب : — آدام ، خوش کوریکز . مشروطیتک نظر بونجی اولسون ... بری ده شویله براعتراض ده بولنسه : « بونصل ایش ؟ داخله ناظری ایک اون بشنده ، صوکنده معاشنی تیقیر ، تیقیر آلسون . دائره یه یوزده قرق ویرلسون ، معاش آله میسان دائره لر بولنسون ... » ینه عین جواب . — هایدی بوده مشروطیتک نظر بونجی اولسون ... دیکر بری ده دییورکه : « جانم بونصل رسمی غزته ! بغدادده برشی یوق دیه برخبری تکذیب ایدیور . ایرتسی کون دیکر غزته لر تلغرافلرله ، اوزون مکتوبلرله خبری تأیید ایدیورلر ... » فقط ینه بزم کنیش یورکلکی جواب ویریور : — آدم سن ده . بوده مشروطیتک نظر بونجی اولسون ...

اوله اما بزم مشروطیت اداره فسنه ، بوسکولنه ، کوکسنه ، آرقه سنه نظر طاقلری ، صارمساقلر آصلمش ، جیلرینه چورک اوقی طولدیرلمش مکتب چوجغه دونیور .

تقریر محمد بن یاری

قره کوز بزه خفیه ژورناللردن بر نمونه کوستردی. محکمه دور حریتده قبا صبا، فقط سحر باز لسانیه یازلمش بر ایکی «عریضه» صورتی میدانه چیقاردی. اوتوزسنه ملتی استبداد آلتنده ازمکه سبب اولان بواجوبه لرك کیم بیلیر دهانه شکلری وار! اواسکی دورک بیوک کوچک، آلم کسدم دره بکری نهر ایجاد ایشلردر! اورتاقلاشه کیدن، مع مافیه قایدقلمری کلاهلی ده بری برینه کیدیرن استبداد رجالی ده البته آره لرنده چته پارولالری کبی بر برینک آ کلایه جنی، لسان ناموس و حمتیک بیکانه قاله جنی نیجه تعیرات بولمشلردر! روایت کوره فلان پاشا «بن او جورناللری بر اورتیه آتسه م!...» دیمش. او جورناللر اورتیه آتسه ده بر امکدار خفیه اسکیمی لازم که تفسیر ایده بیلسون. بولردن بری باری بر لغات کتابی ترتیب ایتسه ده و کلایه کوندرسه، اورایه دیگر پاشا اوراقی کبی دستلر دوشدکجه تدقیقاتده زحمت چکلمسه، مثلا دیگر فلان پاشانک قاشلری نه جنس قماش اولدینی ایجه آ کلاشله... «بو کلفته حاجت یوق، آره ده اسکی دوردن قالمه لردن آ کلایه جقلمر بولنور» می دیدیکمز؟ بونی بیلیمز.

تقریر محمد بر بایراق

زمانك نه جلوه لری وار! درت آی اول نه ایدك ، شیمدی نه اولدق ؟ شیمدی کیمی مبعوث یاپالم دییه خلق غیرتده ... بر آز اول کیمی جورنال ایده لم ، دییه خفیه لر فساد قورمقده ایدی . درت آیده بو قدر تحول وار !.. ارتجاعیوندن اولماق شرطیله ، بر عصر اولنه ارجاع نظر ایدرسهك اوزمان ایله بو زمان آرهنده مشابته کورویورز .

(تایمس) غزته سنك ۱۰ تشرین ثانی ۱۸۰۸ تاریخنده ، یعنی بوندن یوز سنه اول یازمش اولدیغی فقره یی نقل ایدیور . بوققره ده دینلمشدرکه :

« ممالک عثمانیه ده شیمدیکی اسایشك بر مثلنی کورن اولماشدر . [حمد اولسون شیمدی ده بویله] بوکا موفق اولان صدراعظم بایراقدار مصطفی پاشا اوامرك حرفیاً اجراسنی پاشلره تنییه ایتدی . یکیچریلرك دائرة اطاعته جلیله اشتغال اولوندی . [شیمدی یکیچریلر یرینه غزته لرواره .] زیرا یکیچریلر اسکیدن بری کندیلرینی پادشاهی خلع ایتمك حقنه مالک صانیرلر .. هر فسالق جزالاندیرلدیغی کبی مأمورین معاشاتی ده کوننده ویریلیور . [شیمدی یالکز ناظرلر کوننده آلیور . استقراض مقاوله سی امضالانیرسه بوتون مأمورلرده کوننده آله جقلر] صدر اعظم بوتون اردوینی نظام جدید عسکری حالته قویغنه قرار ویرمشدر . [شیمدی بوتون ملت نظام جدید الته کیریور .] باب عالی ایله روسیه مناسباتی قرارسنز دوام ایدیور . [شیمدی روسیه نك یرینه اوستریا قائم] ... »

اوت بر عصر اول نصل اولمش ایسه شیمدی ده هر ایش بولنده ، هرشی وار . یالکز برشی یوق :

بایراقدار مصطفی پاشا !

تقویم محمدیه بر بایران

قاز کلن یردن طاووق اسیرکنمز ، دیه کیم سویلش ؟ بو
اسکی بر سوز . شیمدی بر قویون باغشلادیغکز برندن تک
بوینوزنی ایستسه کز ویرمه می محتمل . بلکه یارین او برکون
اویله غرابت پرور بر آدم ایشیده جکز که النده کی پروسه
بیوک اکرامیه تصادف ایتسه بش اون بیک لیرادن واز که جک
یدی سکز لیرا ویروده تحویلک اصلنی آلیه جق . احتمالی
یوقی ؟ سابق قرنادن فلان بک جلیبر کهیالغنده جلیبردن بغیر
حق تام قرق ایکی بیک لیرا آلمش ایمش . جلیبر حقلری اولان بو
پاره نی اعانه ملیه هدیهدی ایتدکلرینی شهرامانته بیسلیدیورلر ،
شهرامانتهجه بوپاره نکل فضولی اوله رق فلان بک طرفندن آلدیغی
نابت اولیورده اقامه دعوی ایچون مقاولات محررینه ویریه جک
بش بیک غروش بولته میور . دعوادن واز کیلیور . راغب پاشا
ایله حشمته عطف اولنان فقره معلوم . حشمت ، عینتاب
قاضیلغندن عودتنده آرقه سندن کلن شکایتچیلرک قطعاً عینتابلی
اولدیغنی ، چونکه اورادن استانبوله کله جک قدر کیمسه ده
پاره براقدیغنی سویلش . بونک کی ، نه جلیبری صویان فلان بک
بونلرده ، نه ده اسکی شهرامینی شهراماتی ورنه سنده بش بیک
غروش براقامش که ...

تقریر محمد به بر یابراون

اولسی کون استانبولده نه غریب بر صفحه حیات کورولدی.
بر طرفده بیکلرجه آدم ، انتخاب صندوقلری دست احترام
واقتخارده ، موسیقلر چالهرق طولاشیور ، او بر طرفده ینه
بیکلرجه آدم باب عالی اوکنه طولانهرق شکایتله نمایشر اجرا
ایدیور . بری بر کوشهده ارقداشنه « بونلر نیچون کلشر ؟ »
دیه صوریور . ارقداشی اطراقنه باقیور . دور استبداددن قالمه
بر اعتیادله یاواشجه دیور که :

— تشویق اوللی تشویق ! یاعثمانلیلرک حریتنی بر درلو
هضم ایتمه ین ، اسکی دوستلقدن دها زیاده خوشلانان ، ینلسه ده
اظهار هنزدن واز کیمه ین سیاست پهوانلرینک طولایسیله
پارمنی ، یاخود استبداد دوکوتیلرینک ...

— جانم بونلری براق . نه ایستیورلر ؟

— استانبولدن اون ایکی روم مبعوث چیقسون ، دیورلر مش .

— طوپنی طوپنی استانبولدن اون مبعوث انتخاب اولنه جق .

بورادن اون ایکی روم مبعوث نصل چیقار ؟

— اوتنی بورادن چیقارم جقلر ، ایکیسنی ده آتسه دن

کثیرته جکلر مش .

